

Sevgili gençler, yüz basamaklı bir merdivene tırmanmak zorunda olduğunuzu düşünün. Yüzüncü basamaktan sonra önünüzde duran kapıdan içeri girecek ve kalan hayatınızı orada geçireceksiniz. Doksan dokuz basamağı tırmanmayı başardınız. Son basamakta öyle basit bir hata yaptınız ki, o hatanız yüzünden tüm basamakları tekrar baştan çıkmak zorunda kalabilir veya istemediğiniz odaya girebilirsiniz.

Eğitim uzun zorlu ve yorucu bir süreçtir. Bu günlerde geldiğiniz bu süreçte alan tercihi yapmanız söz konusu. Ancak tercih yaparken hata yapmamak ve isabetli tercih yapmak çok önemlidir. Alan seçimi bir anlamda meslek seçimidir. İyi veya kötü meslek olmaz. Severek yapılan ve sevilmeyerek (zorunluluktan) yapılan meslek vardır. İnsanın yetmiş yıllık ömründe yapmış olduğu en önemli iki seçimden birisi meslek seçimidir. İşinizi ve eşinizi seçerken dikkatli olmak zorundasınız! Çünkü her ikisi ile de kalan ömrünüzü tamamlamak zorundasınız. İnsan hayatını iki temel evrede inceleyebiliriz. Öğrencilik yılları pasif dönemdir. Öğrencilik bitip iş hayatı başlayınca aktif hayat başlamış olur. Sevmediğiniz bir mesleği yapmak zorunda kalırsanız, ömür boyu mutsuz ve başarısız olursunuz. Teknolojik gelişmeler hayatımıza yön verdikçe meslek çeşitlilikleri de artmaya devam etmektedir. Bugün dünyada elli binden fazla meslek çeşidinin olduğu hesaplanmaktadır. Binlerce yemek çeşidi gibi... Ancak her insanın damak zevki farklıdır. Siz kendinize en uygun aşı (iş) seçmek zorundasınız.

Tavşan, kuş, balık, sincap, ördek ve öteki hayvanlar bir okul kurmaya karar verirler. Her biri, bir öğretim programı hazırlamaya başlar. Kuş uçmanın, balık yüzmenin, sincap ağaca tırmanmanın ve öteki hayvanlarda kendi özelliklerinin öğretim programına alınmasını diretirler. Böylece, öğretim programına hayvanların tamamının istedikleri dersler konur. Hayvanların tamamını bütün dersleri mecburen almak zorunda bırakırlar. Tavşan, koşma dersinde en başarılı hayvandır, hiçbirinin onun gibi koşamaz. Ama öteki hayvanlar,

tavşanın uçmayı öğrenmesinin iyi bir zeka ve duyu eğitimi olacağı konusunda diretirler. Böylece tavşan uçuş dersine katılmak zorunda kalır. "Haydi uç bakalım tavşan" denir. Zavallı küçük tavşan havaya sıçrar, yere düşer bir bacağı kırılır, kafatası çatlar. Beyni zedelendiği için, daha sonra iyi koşamaz bile artık. Dolayısıyla koşma dersinden "pek iyi" yerine "iyi" alır. Uçuş dersinden de, hiç olmazsa çabalayıp denediği için orta alır. Eğitim programını hazırlayan kurul sonuçtan memnundur. Benzer bir durum kuşun başına gelir. Uçuş dersinde çok başarılıdır, havada taklalar bile atar ve "pek iyi" alır. Ama, onun da bir köstebek gibi toprağı kazması istenir. Tabi, kuşun kanatları zedelenir, gagası kırılır ve bir daha doğru dürüst uçamaz hale gelir. Kurul ona uçuş dersinden orta verdiği için memnundur. Böylece sürer gider bu. Son sınıfa gelindiğinde birinci kim oluyor biliyor musunuz? Hiç kimse, çünkü bu okul mezun verememiş. Hayatı boyunca hiçbir zaman ağaca tırmanmak zorunda kalmayan bir kuşun "tırmanma" dersi alması ne kadar mantıklı ise, matematik fizik gibi derslere hiç ilgi

duymayan bir öğrenciye bunları zorla öğretmeye çalışmakta o kadar saçmadır.

Meslek seçiminde insan çevresinin yönlendirmesinden elbette etkilenir. Büyüklerin tecrübelerinden istifade edilmeli. Ancak son kararı bireyin kendisi vermelidir. Aile kesinlikle iyi niyetlidir ama "Ben öğretmen olamadım, kızım öğretmen olsun" demek kesinlikle yanlış bir yaklaşımdır. Herkes kendi hayallerinin peşinde koştuğu zaman mutlu olur. Öğrencinin seçiminde çevresindekilerin trafik levhaları gibi yol göstermeleri gerekir. Yol arkadaşlığı yapabiliriz, hayatın inişli-çıkışlı yollarından bahsedebiliriz, mesleklerin artılarını ve eksilerini anlatıp "hadi yolun açık olsun" diyerek son kararı onların vermesini sağlamak en doğru yaklaşımdır. İnsan elbette arkadaş çevresinin de etkisinde kalabilir. Arkadaşlarınızla

fikir alışverişinde bulunmak, onlarla istişare etmek elbette yolunuzu aydınlatır. Unutmayın ki her insanın hayattan beklentileri farklıdır. En samimi arkadaşınızın severek yapacağı bir meslek sizi mutlu etmeyebilir. Yaşamak etinden ve kemiğinden kendi heykelini dikmektir. Alan seçimi ve dolayısıyla meslek seçimi konusunda karar verememişseniz alın elinize kağıt ve kalemi, kendinizle tanışma seansı düzenleyin! Kendinizi anlatan yazı yazın. Daha sonra yazdıklarınızı okuyun ve kendinizle ilgili şu soruların cevaplarını yazınızda bulmaya çalışın: Güçlü ve zayıf yanlarınız, özel yetenekleriniz, ilgi ve istekleriniz, kişilik ve karakter yapınız, geleceğe yönelik idealleriniz, Ben neler yapabilirim? Ben neleri yapmaktan hoşlanırım? Karakterim nasıl? Ben ne istiyorum?

Bu sorulara verilen cevaplardan sonra, ilgi ve beceri alanınıza giren meslekleri tanımaya yönelebilirsiniz. Bu konuda yapılacak en iyi şey, o mesleği icra eden birisinden fikir almaktır. Ancak kimden, ne kadar çok fikir alırsanız alın son kararı yine siz vereceksiniz. Mesleğini seven bir öğretmene öğrencisi gelse ve mesleği hakkında bilgi almak istese, "öğretmenlik mesleğinin" dünyanın en güzel mesleği olduğunu söyleyecektir. Meslekle ilgili sormanız gereken sorular şunlar olabilir: O mesleğin çalışma ortamının nasıl olduğu, meslekte yapılan işlerin neler olduğu, mesleğin kazanç durumunun ne olduğu, önümüzdeki on yıl içinde mesleğin ülkemizdeki durumunun ne olacağı, meslekte yükselme olanaklarının nasıl olduğu, meslekte kadın/erkek çalışan oranının nasıl olduğu, meslek, staj ve zorunlu hizmet gibi çalışmalarını gerektiriyor mu? Gibi sorulara aldığınız cevaplar sizi meslekle ilgili bilgilendirecektir.

Daha sonra o mesleğe hazırlayan yüksek öğretim kurumları hakkında bilgi sahibi olmalısınız: Hangi yüksek öğretim kurumları, seçilen mesleğe eleman yetiştirmektedir? Seçilen yüksek öğretim kurumu yılda kaç öğrenci

almaktadır? Daha önceki yılların taban-tavan puanları nelerdir? Seçilen yüksek öğretim kurumu hangi puan türünde öğrenci almaktadır? Öğrenim süresi kaç yıldır? Özel bir ödeme gerektiriyor mu, bu ödemeleri karşılayabilecek misiniz? Yüksek öğretim kurumunun bulunduğu yer ve sunduğu olanaklar öğrenci için yeterli mi? Gibi sorulara aldığınız cevaplarla mesleğin öğrenimi hakkında bilgi sahibi olacaksınız.

Ve son olarak ta İçinde bulunduğunuz ortaöğretim sistemi ve Öğrenci Seçme Sınavı hakkında bilgi sahibi olmalısınız: ÖSYM, 1999 yılından itibaren yeni bir uygulama başlatmıştır. Üniversiteye girişte, lisede öğrenim gördüğü alana uygun tercih yapan öğrenciler, "Ağırlıklı Ortaöğretim Başarı Puanları" farklı katsayılarla çarpılarak ödüllendirilmiştir. Yeni uygulama ile öğrencilerin, velilerin alan seçimine önem vermeleri sağlanmış ve okul dersleri üniversiteye girişte daha etkili hale getirilmiştir. Liselerde sınıf geçme yönetmeliğinin 45. Maddesi gereği alan seçimi 9. sınıfın sonunda yapılır. Alanlar, öğrencinin 9. sınıftaki başarısına ve isteğine, öğrenci velisinin yazılı isteğine bakılarak; ilgili müdür yardımcısının, sınıf öğretmeninin ve rehber öğretmenin görüşüne başvurularak belirlenir. Öğrencilerin belirli bir alana yönelebilmesi için 9. sınıf sonunda o alana kaynaklık eden derslerin ortalaması 3.00 ve daha yukarı olması gerekir.

ALANLAR	KAYNAK DERSLERİ
Fen Bilimleri	Fizik, Kimya, Biyoloji, Matematik
Sosyal Bilimler	Türk Dili ve Edebiyatı, Tarih, Coğrafya
Türkçe-Matematik	Türk Dili ve Edebiyatı, Matematik
Yabancı Dil	Türk Dili ve Edebiyatı, Yabancı Dil

Şu anda uygulanan ÖSYM sistemine göre, Seçilen alana uygun tercih yapılması halinde 0,13 katsayısı ile, alan dışı tercih yapıldığında ise 0.13 ile çarpılacaktır. Bu katsayılar 2010 ÖSYM kılavuzunda böyle ifade edilmiş olup, şu an danıştayın bozma kararından sonra nihai bir sonuç belli değildir.

Sonuç olarak, hedefimizin belirlenmiş olması; buna yönelik yapılacak çalışmanın niteliğinin ve yönünün belirlenmesi demektir. Hangi yönde, hangi yöntem ile nasıl çalışma yapacağını bilen kişiler kısa sürede başarıya ulaşabilirler. Hedef belirsiz, çalışmalar düzensiz ise başarıya ulaşmak mümkün değildir. Bu nedenle, lise eğitimi sürecinde alanınızın ve mesleğinizin belirlenmesi çok önemlidir.

İlgi ve yetenekleriniz doğrultusunda mutlu olacağınız alanlara yönelmeniz temennisiyle...

REHBERLİK SERVİSİ